

Jaarverslag 2016

Jaarplan 2017

Jaarverslag 2016

Jaarplan 2017

Op weg naar een energieneutrale gemeente

Heuvelrug Energie
www.heuvelrugenergie.nl
samen@heuvelrugenergie.nl

Voorwoord – Van het gas af!

Het is inmiddels een goed gebruik om met onze vrijwilligers de balans op te maken van de activiteiten van het afgelopen jaar. Dat doen we nu voor het vierde jaar op rij. Tegelijkertijd kijken we vooruit naar ons jubileumjaar 2017. Wat ik dan weer besef is de deskundigheid en drive die er in onze club zit! En dat is maar goed ook als we ons realiseren waar we het voor doen.

Klimaatverandering

Op 12 december 2015 werd het klimaatakkoord (bekend als het akkoord van Parijs) gepresenteerd. In het akkoord wordt de bovengrens van 2 graden opwarming ten opzichte van het pre-industriële tijdperk voor het eerst in een juridisch instrument vastgelegd. Bovendien wordt het streven vastgelegd om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad. [Bron: Wikipedia](#)

Klimaatverandering heeft grote gevolgen voor dieren, het weer en voor mensen, die nu al merkbaar zijn. Als we niets doen, sterft mogelijk een derde van alle plant- en diersoorten nog deze eeuw uit. [Bron website WNF](#)

Zomaar twee citaten over de klimaatverandering. Voor HÉ en alle partners is dit een stimulans om de activiteiten verder uit te breiden en te intensiveren. Klimaatneutraal in 2035 is immers geen luxe maar bittere noodzaak. Klimaatverandering is een bedreiging die steeds indringender op de deur klopt.

Het tempo moet omhoog, anders komen we er niet!

Om duidelijk te maken wat daarvoor nodig is geef ik twee voorbeelden.

Alle 24.850 particuliere auto's in de gemeente duurzaam betekent omschakeling van gemiddeld 27 auto's per week naar elektrische aandrijving. In de gebouwde omgeving zullen er per week gemiddeld 24 woningen van het gas af moeten, om de doelstelling in 2035 te kunnen halen. Waren we daar in 2012, het jaar van onze oprichting, al mee gestart, dan hadden we die doelstelling nog kunnen halen met 18 woningen per week. Naarmate we langer wachten, zullen we meer moeten doen in minder tijd! Een tweede, inspirerend voorbeeld is in 2016 door een HÉ vrijwilliger gerealiseerd: Een [monumentale woning, naast de Andrieskerk in Amerongen is energiezuinig en gasvrij gemaakt](#).

Met de ervaring van de afgelopen jaren die met de HÉ-vrijwilligers en in alle samenwerkingen is opgebouwd hebben we een goede basis gelegd voor de transitie, maar het is slechts een begin.

Actieplan in jubileumjaar

Daarom zal HÉ in 2017 een actieplan lanceren waarin de doelstelling klimaatneutrale gemeente in 2035 is teruggerekend naar nu en de komende jaren. Dat resulteert in een barometer die aangeeft wat de vorderingen zijn en wat ons nog te doen staat.

We willen onszelf als coöperatie, de gemeenschap van inwoners en in de gemeente gevestigde organisaties een concrete spiegel voorhouden waar we voor staan. Maar ook een handvat voor alle vrijwilligers, partners en professionals om er samen de schouders onder te zetten.

Een mijlpaal voor ons vijfjarig bestaan dit jaar.

17 april 2017

Theo Land – Voorzitter

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
2. ONZE MISSIE VERTAALD NAAR DE PRAKTIJK	3
<i>Samen energieneutraal in 2035</i>	4
<i>De positie en rol van Heuvelrug Energie</i>	4
<i>Heuvelrug Energie en de Gemeente</i>	5
<i>Drie werkgroepen</i>	5
3. ENERGIE-OPWEKKING	6
JAARVERSLAG 2016 'OPWEKKING'	6
<i>Zonne-energie voor scholen</i>	6
<i>Zonne-energie voor sportverenigingen</i>	6
<i>Zonne-energie voor Verenigingen van Eigenaren</i>	7
<i>Postcoderoos projecten</i>	7
<i>Samenwerking met Econnetic</i>	7
<i>Samenwerking met de gemeente</i>	7
<i>Samenwerking met Heuvelrug wonen</i>	8
<i>Overig</i>	8
JAARPLAN 2017 'OPWEKKING'	8
<i>Activiteiten 2017</i>	8
<i>Wie doet wat?</i>	9
4. VAN HET GAS AF IS DUURZAAM WONEN	10
JAARVERSLAG 2016 'DUURZAAM WONEN'	10
<i>Inleiding</i>	10
<i>Energie besparen</i>	10
<i>CV-optimalisatie</i>	10
<i>Cursus Duurzaam Wonen</i>	10
<i>Masterclasses Duurzaam Wonen</i>	11
JAARPLAN 2017 'DUURZAAM WONEN'	11
<i>Activiteitenplan 2017</i>	11
<i>Wie doet wat?</i>	13
5. ELEKTRISCH RIJDEN	14
<i>Elektrische deelauto</i>	14
<i>Laadpalen</i>	14
6. ENERGIELEVERING: PARTNEROVEREENKOMST MET GREENCHOICE	15
<i>Afstemming doelen</i>	15
<i>Introductie bij Econnetic</i>	15
<i>Campagne Energievangers "Zelf opwekken kun je samen doen"</i>	15
7. COMMUNICATIE EN MARKETING	18
JAARVERSLAG 2016 COMMUNICATIE EN MARKETING	18
<i>Website, nieuwsbrief en sociale media</i>	18
JAARPLAN 2017 COMMUNICATIE & LEDENWERVING	19
<i>Activiteitenplan 2017</i>	19
<i>Wie doet wat?</i>	19
8. ORGANISATIE & SAMENWERKING	20
ORGANISATIE	20
PARTNERS & SAMENWERKING	20

9. FINANCIËN	22
JAARREKENING 2016	22
<i>Inleiding</i>	22
<i>Balans per 31-12-2016</i>	23
<i>Toelichting op de balans</i>	24
<i>Winst- en verliesrekening</i>	25
<i>Toelichting op de winst- en verliesrekening</i>	26
BEGROTING 2017	27

1. Inleiding

Voor u ligt het gecombineerde Jaarverslag 2016 en Jaarplan 2017 van Heuvelrug Energie (HÉ), de lokale energiecoöperatie op de Utrechtse Heuvelrug. Het doel van HÉ is om stap-voor-stap toe te werken naar een energieneutrale Utrechtse Heuvelrug in 2035. Hiervoor zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met lokale en regionale partijen en geven we alle ruimte aan actieve, betrokken leden om mee te bouwen aan de lokale energietransitie.

De leden van de coöperatie ondernemen uiteenlopende activiteiten. In de terugblik op 2016 en de vooruitblik op 2017 licht het HÉ-bestuur de uitgevoerde activiteiten en resultaten toe en wordt aangegeven wat de plannen voor 2017 zijn. Ook legt het bestuur in dit jaarverslag financiële verantwoording af aan de Ledenraad en de leden van de coöperatie.

In 2016 waren HÉ-leden actief op vijf gebieden: 1) Opwekking duurzame energie; 2) Duurzaam wonen; 3) Levering duurzame energie; 4) Elektrisch rijden; 5) Communicatie en ledenwerving. In hoofdstuk 3 van dit gecombineerde jaarverslag en jaarplan leest u over onze activiteiten en plannen op het gebied van energieopwekking, met name gericht op de ontwikkeling van collectieve zonne-energieprojecten bij lokale scholen, sportverenigingen en Verenigingen van Eigenaren. Hoofdstuk 4 beschrijft de HÉ-activiteiten op het gebied van energiebesparing en het verduurzamen van woningen. Onze activiteiten op het gebied van elektrisch rijden en levering van energie worden beschreven in de hoofdstukken 5 en 6. In hoofdstuk 7 leest u vervolgens hoe we invulling geven aan de communicatie richting de inwoners van de gemeente. Tot slot geeft hoofdstuk 8 een overzicht van de financiële situatie van HÉ, uitgedrukt in de balans per 31/12/2016, een winst- en verliesrekening 2016 en een begroting voor 2017.

Het aantal leden van de coöperatie is, met in achtneming van opzeggingen in de loop van het jaar, in 2016 gegroeid van 90 naar 158. De ledengroei is vooral te danken aan Greenchoiceklanten die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om gratis lid te worden van HÉ en bovendien jaarlijkse een bescheiden korting op de energierekening te ontvangen.

Het bestuur heeft in 2016 2 nieuwe bestuursleden kunnen verwelkomen die tijdens de ALV van juni 2016 zijn toegetreden tot het bestuur. Het zijn Peter Haring (bestuurslid) en Pieter Hogenbirk (penningmeester). Ook heeft het bestuur een 5^e bestuurslid Rineke Hakkens gevonden die tijdens de ALV van juni 2016 wordt voorgedragen.

Wij zijn alle leden zeer dankbaar voor hun inzet en bijdrage aan onze gezamenlijke doel. We kijken uit naar onze verdere groei en toenemende impact, en hopen ook in 2017 weer veel nieuwe, en bij voorkeur ook actieve, leden te mogen begroeten!

Wij wensen u veel leesplezier.

Het bestuur van Heuvelrug Energie:

Theo Land (voorzitter)
Pieter Ruigewaard (secretaris)
Pieter Hogenbirk (penningmeester)
Rineke Hakkens (bestuurslid)
Peter Haring (bestuurslid)

2. Onze missie vertaald naar de praktijk

Samen energieneutraal in 2035

Van, voor en door de Utrechtse Heuvelrug gemeenschap

Heuvelrug Energie (HÉ) is een energie-coöperatie. Belangrijkste doelstelling van HÉ is het behartigen van de belangen van de gemeenschap op de Utrechtse Heuvelrug door CO₂ reductie, het verhogen van het wooncomfort en tegelijkertijd verlagen van de energierekening, het bevorderen van de sociale cohesie en het stimuleren van de lokale werkgelegenheid.

Kernwaarden

Heuvelrug Energie heeft als kernwaarden “samen, duurzaam, lokaal, betaalbaar, vertrouwd”. We geloven in samenwerking (met onze leden en vele partijen in onze omgeving) en we streven naar duurzame, lokale, betaalbare en vertrouwde oplossingen op het gebied van schone duurzame energie.

Missie

De missie van HÉ is “Samen energieneutraal in 2035”. Samen met anderen willen we in de gemeente Utrechtse Heuvelrug in 2035 minstens zoveel energie lokaal duurzaam opwekken, als we lokaal verbruiken.

De gemeente heeft ongeveer 22.000 huishoudens. Als we de woningen uiteindelijk allemaal energieneutraal willen maken, is hiervoor een investering van naar schatting € 50.000 per woning nodig. In totaal een investering van totaal € 1,1 miljard. Dit bedrag is exclusief het verduurzamen van kantoren, utiliteitsgebouwen, transport en mobiliteit.

De huishoudens geven op dit moment gemiddeld € 2.000 per jaar uit aan elektra en gas. Dat is een totaal jaarbudget van € 44 miljoen: 4% van de genoemde investering. In 25 jaar dus gelijk aan de genoemde € 1,1 miljard. Op de lange termijn stijgen de energieprijzen en stroomt steeds meer geld de gemeente uit. Deze geldstroom willen we de komende jaren stap-voor-stap ombuigen.

De positie en rol van Heuvelrug Energie

We zijn een vrijwilligersorganisatie, aanjager van de lokale energietransitie, met en door alle bewoners, in de gemeente gevestigde organisaties en landelijke partners. Een lokale ‘bottom-up’ organisatie die een katalysator is in deze ingrijpende transitie.

Rol

Zoals aangegeven gelooft HÉ in samenwerking. Onze uitgangspositie is naast, of beter nog: tussen onze leden. Dit zijn particuliere inwoners (huurders en woningeigenaren) en lokale organisaties, allen in de rol van energieverbruikers. Namens onze leden en alle andere Heuvelruggers brengen wij de energietransitie mede tot stand.

Partijen & projecten

HÉ brengt partijen bij elkaar, initieert en realiseert projecten. We luisteren naar de behoeften van onze leden, bundelen hun vraag en zoeken naar een passend aanbod van marktpartijen. En wanneer een passend aanbod nog niet bestaat, stimuleert HÉ de (soms innovatieve) ontwikkeling daarvan bij (liefst lokale) aanbieders.

Betrokken vrijwilligers, professionele projecten

Bij HÉ zijn alle vrijwilligers welkom. Bij de uitvoering van specifieke projecten zullen we een beroep doen op vrijwilligers die vanuit hun werkomgeving beschikken over de juiste professionele competenties. Daarnaast zal van-geval-tot-geval gezocht worden naar financiering vanuit ondersteunende fondsen.

Heuvelrug Energie en de Gemeente

De gemeente heeft een beleidsprogramma om in 2035 klimaatneutraal te zijn: "Utrechtse Heuvelrug Duurzaam en Klimaatneutraal". Een programma dat niet alleen van de gemeente is, maar van iedereen die aan projecten mee wil doen of gezamenlijke projecten in wil brengen. HÉ is een actieve gesprekspartner van de gemeente en blijft dat ook in 2017. Op deze wijze ontstaat een goede afstemming van initiatieven met de gemeente, burgers en andere organisaties. Daarnaast vormt deze samenwerking voor HÉ een extra communicatiekanaal voor mobilisatie van haar eigen projecten. HÉ zal in 2017 actief betrokken zijn en blijven bij een aantal zonne-initiatieven die hieruit voortvloeien.

Drie werkgroepen

Om de missie van HÉ te kunnen realiseren, zijn de activiteiten van HÉ in 2015 geclusterd en ondergebracht in drie werkgroepen (zie fig.2.1) die ook in 2017 actief blijven:

1. Duurzaam wonen: van het gas af is de uitdaging. Het resultaat gezondere, comfortabele en toekomstbestendige woningen;
2. Opwekking: meer lokale, groene energie: welke energiebronnen zijn er beschikbaar in onze gemeente? hoe kunnen we die optimaal benutten?
3. Communicatie & ledenwerving: meer leden = meer slagkracht. HÉ gaat in 2017 gericht op zoek naar nieuwe leden. We bundelen de krachten en werken vraaggestuurd;
4. Elektrisch rijden: voor €100 per maand elektrisch rijden en je woning van energie voorzien met de auto accu. Dat is de nieuwst activiteit van HÉ en nu reeds verkrijgbaar!

Figuur 2.1. Eén missie, drie werkgroepen.

3. Energie-opwekking

Jaarverslag 2016 'Opwekking'

Zonne-energie voor scholen

De werkgroep Opwekking heeft in 2016 haar aanpak uit 2015 voortgezet om zich te richten op enkele scholen. De meeste aandacht ging naar het Revius in Doorn en IVA in Driebergen, met circa 800 leerlingen een middelgrote energieverbruiker.

De directie van het Revius is ondersteund bij het voornemen om een groot PV-project op haar nieuwbouw te realiseren. Het Revius heeft begin 2017 de SDE-subsidie toegewezen gekregen. Zij kan dus nu aan de slag om de 1.000 zonnepanelen op de nieuwbouw te plaatsen.

Met de directie van IVA zijn in 2016 gesprekken gevoerd om hen bewuster te maken van de kansen van duurzaamheid. Dit heeft geleid tot het aanvragen van SDE-subsidie begin 2016 voor de aanschaf van zonnepanelen. De subsidie is echter niet toegekend en de directie van IVA is nog aan het overwegen om de subsidie nogmaals in 2017 aan te vragen. Door de aandacht voor de energierekening, ontstond interesse voor niet alleen opwekking maar ook besparing. De IVA heeft doorgepakt met LED-verlichting in praktijklokalen. Heuvelrug Energie heeft De Twee Marken gekoppeld aan IVA zodat er kennisuitwisseling plaatsvond.

Zonne-energie voor sportverenigingen

HÉ was in 2016 met kennis en organiserend vermogen mede projectdeelnemer voor diverse PV-projecten.

De sportvereniging FC Driebergen heeft in 2016 haar zonne-installatie succesvol in gebruik genomen met gebruikmaking van de toegekende SDE-subsidie. Met een investering in één of meer panelen hebben de leden van de sportvereniging de plaatsing van 146 panelen op het dak van de nieuwe accommodatie mogelijk gemaakt.

Bij de tennisvereniging Manger Cats in Driebergen zijn in mei 2016 54 zonnepanelen geïnstalleerd die bijna 10.000 kWh per jaar opwekken, ruim de helft van hun jaarlijks verbruik (vooral de baanverlichting).

Met de sportverenigingen Dalto, CKV, HC Doorn en SVMM zijn vervolcontacten gelegd om tot PV-projecten te komen. Dit proces kost tijd. De meeste sportverenigingen hebben het vastgoed inmiddels bij aparte stichtingen ondergebracht. Dat maakt de besluitvorming over PV-projecten ingewikkeld.

Voor SVMM geldt dat het stichtingsbestuur een concreet voorstel in behandeling heeft voor panelen en duurzame verlichting en (bij positief besluit) een subsidieaanvraag indient bij de provinciale CO2 bank. In 2017 worden de contacten bij de andere sportverenigingen opgevolgd.

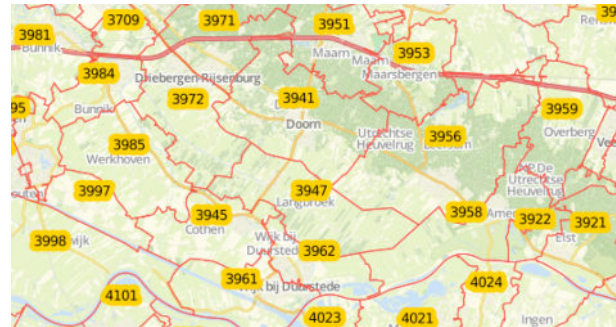
Zonne-energie voor Verenigingen van Eigenaren

In 2016 zijn, als vervolg op de acties in 2015 met een aantal VVE's gesprekken gevoerd over PV-projecten. Inmiddels heeft 1 VVE een gezamenlijk PV-project gerealiseerd en hebben 3 VVE's besloten om stappen te zetten om een project te realiseren. HÉ ondersteunt hen hierbij om tot een goede invulling te komen.

Postcoderoos projecten

In 2016 is ingezet op het stimuleren van Postcoderoos projecten in het buitengebied van de gemeente. Eigenaren van grote daken verhuren hierbij hun dak. Particulieren die in hetzelfde of een aangrenzend postcodegebied wonen en die willen investeren in zonne-energie maar geen geschikt dak hebben, kunnen hierin investeren en krijgen hiervoor de opgewekte groene stroom geleverd met een belangrijk fiscaal voordeel.

Hiervoor is een samenwerking aangegaan met Zon Op Nederland. Inmiddels zijn en worden met een aantal eigenaren van grote opstallen in het buitengebied verkennende gesprekken gevoerd over een mogelijke Postcoderoos project. Vaak overwegen deze eigenaren om met SDE+ zelf panelen te plaatsen. Eigenaren zien vaak op tegen de verplichting om het dak 15 jaar te verhuren, of vinden de vergoeding te laag.

We zijn in overleg met de gemeente om mogelijkheden te bekijken om projecten te realiseren op gemeentelijke daken. De gemeente heeft voor haar eigen daken in samenwerking met Econnetic SDE+ aangevraagd. Daarom zijn deze daken voorlopig niet beschikbaar voor Postcoderoosprojecten. De subsidie is echter niet toegekend dus mogelijk komen de daken alsnog beschikbaar voor postcoderoosprojecten.

Met de gemeente, een leverancier en twee actieve inwoners wordt sinds de zomer van 2016 gewerkt aan het realiseren van een zonnepanelen installatie op een geluidsscherm langs de A12. Er is een concept business case opgesteld en de gesprekken met Rijkswaterstaat en het Rijksvastgoedbedrijf zijn gestart.

Samenwerking met Econnetic

De samenwerking met Econnetic is in 2016 voorgezet. Econnetic heeft van de gemeente opdracht gekregen om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de mogelijkheid om met eigenaren van grotere daken gezamenlijk SDE-subsidie aan te vragen en onder één projectleiding. In totaal doen 19 dakeigenaren mee met een potentieel van 11.000 panelen. In het najaar van 2016 is de subsidie aangevraagd. Rond de jaarwisseling is bekend geworden dat de subsidieaanvragen zijn afgewezen omdat er een overschrijding van het subsidieplafond had plaatsgevonden door projecten die een lager subsidiebedrag aanvroegen per op te wekken kilowattuur. Econnetic gaat in overleg met de Gemeente na of zij in het voorjaar van 2017 wederom subsidie aan zal vragen, maar dan nu voor een lager bedrag per Kwh.

Samenwerking met de gemeente

De gemeente is onder de naam 'Heuvelrug Duurzaam' actief met het opstellen van een uitvoeringsprogramma samen met diverse maatschappelijke partners. De samenwerking met de Gemeente krijgt hierbij steeds meer vorm en inhoud, onder andere rond het project met Econnetic en met een potentieel groot PV-project in Maarn.

Samenwerking met Heuvelrug wonen

Voor een project in Doorn waarbij van diverse huurwoningen de carport aan grondig onderhoud moest worden onderworpen is gekeken of de carport in z'n geheel zou kunnen worden vervangen voor een zonne-energieleverende carport. Het betreft in totaal 80 woningen: 20 particulier en 60 huur. Offertes zijn aangevraagd en er komt op basis daarvan een bewonersbijeenkomst.

Overig

Regelmatig wordt gevraagd en ongevraagd advies gegeven over zonne-energie aan bedrijven en particulieren. Hierbij gaat het vooral om een globale verkenning van mogelijkheden en rendement. Partijen beginnen ons steeds meer op dit terrein te vinden.

Jaarplan 2017 'Opwekking'

De werkgroep 'Opwekking' heeft als doel om de komende jaren zoveel energie lokaal duurzaam op te gaan wekken dat de gemeente in 2035 energieneutraal kan zijn. In 2017 worden hiertoe verdere stappen gezet.

De werkgroep 'Opwekking' focust vooral op zonne-energie, en dan vooral op collectieve zonne-energieprojecten. Grotere projecten hebben namelijk meer impact: we wekken sneller meer stroom op, en we betrekken sneller meer mensen. Daar waar mogelijk nemen we energiebesparingskansen mee in het overleg met scholen en sportclubs.

Activiteiten 2017

De werkgroep "Opwekking" ontplooit in 2017 activiteiten op het gebied van:

1. Zonnepanelen (PV):

Op het gebied van het stimuleren van het lokaal benutten van zonne-energie, werken we in 2017 samen met:

- Sportclubs & Onderwijsinstellingen:
  - Continuering van bijdragen aan bestaande projecten en het actief benaderen van kansrijke sportverenigingen en onderwijsinstellingen.
  - Advies en business case-ontwikkeling energiebesparende maatregelen.
- Grotere daken beschikbaar maken voor vele inwoners (Postcoderoos)
  - Zoektocht naar geschikte daken in samenwerking met de gemeente en deelnemers inclusief contractuele zaken i.s.m. partners Zon op Nederland & Greenchoice.
- Particuliere PV-bezitters en betrekken van andere woningeigenaren
  - Telefonische interviews en keukentafel gesprekken: enthousiaste particuliere zonnepaneelgebruikers nodigen geïnteresseerde bureaus uit om hun enthousiasme en ervaringen te delen;
  - Continuëren van de aandacht - op vraag - voor daken van VVE's;
  - Proef binnen wijkvereniging Driebergen om een energiecafé organiseren i.s.m. de Driebergse energie-ambassadeurs: energierekening vergelijken, gesprek over besparing en duurzame opwekking, belangstelling peilen voor Postcoderoos;
  - Desgevraagd bieden we hulp aan particulieren bij het beoordelen van offertes.
- Grotere bedrijfsdaken inzetten voor opwekken zonne-energie

Begin 2017 is duidelijk geworden dat onze samenwerkingspartner Econnetic SDE-geen subsidie heeft verkregen voor het project dat we samen met de Gemeente vormgeven. Er willen 19 dak-eigenaren met in totaal ruimte voor 11.000 panelen met dit project meedoen. Econnetic gaat in 2017 wederom subsidie aanvragen, maar voor een lager Kwh-tarief. Samen met Econnetic gaan we na of de op deze bedrijfsdaken opgewekte stroom geleverd kan worden aan bewoners van onze Gemeente.

2. Wind:

In 2015 hebben wij nogmaals bekeken of (grootschalige) windenergie in onze gemeente kansrijk is. Dat lijkt niet het geval vanwege de lage windopbrengst en de nauwelijks geschikte locaties. We staan altijd open voor innovatieve ideeën.

3. Overige opwekkingsmogelijkheden:

4. We blijven zoeken naar mogelijkheden voor een biomassa project binnen de Gemeente. We zoeken naar nieuwe vrijwilligers die dit onderdeel willen trekken;
5. In 2017 gaan we aan de slag met het vergaren van kennis over warmte-koude opslag (WKO) en lucht-warmtepomp technologie;
6. Regelmatig actualiseren we de informatie van de werkgroep Opwekking op de website. Bij PV besteden we aandacht aan esthetiek en de mogelijkheid van zonnecollectoren-zonneboilers;
7. Op aanvraag geven we een duurzaamheidsles op basisscholen.

8. Iedereen groene energie van Greenchoice

Voor de levering van energie heeft iedereen een energieleverancier nodig. Kiezen voor 100% groene Nederlandse energie van Greenchoice is een mooie stap. Je krijgt dan immers ook een extra korting op je jaarnota en HÉ een bonus van Greenchoice, waarmee je lidmaatschap wordt bekostigd. HÉ wil daarom dat zoveel mogelijk bewoners en organisaties groen energie gebruiken via Greenchoice.

Samen met Greenchoice zullen we in 2017 daarvoor diverse acties ondernemen, zoals:

- Oproep vanuit bestuur aan HÉ leden (ruim 40) die nog niet klant bij Greenchoice zijn, om over te stappen, percentage verhogen van aantal deelnemers onder de leden;
- Communicatie over partnerovereenkomst voortzetten richting burgers, Greenchoice klanten en meer nadruk op bedrijven en instellingen waar HÉ contact mee heeft bij ontwikkeling van initiatieven;
- De uitgebreide campagne initiatieven in 2016 hadden beperkte aanwas tot gevolg. Evaluatie welke andere acties ontplooi kunnen worden om aantal gezamenlijke leden/klanten verder te verhogen;
- Meer focus op realisatie van gezamenlijke zonne-initiatieven, minder op ledenaanwas. Bijv. Greenchoice positioneren als partner voor afname zonnestroom uit het bedrijvenproject met Econnetic.

Wie doet wat?

De werkgroep 'Opwekking' bestaat uit diverse subgroepen met de volgende samenstelling:

- Jolt Oostra (Zonnepanelen algemeen, sportclubs)
- Harrie Swarte (zonnepanelen algemeen, Postcoderoos wind)
- Emile Baltussen (zonnepanelen algemeen en de relatie met Greenchoice)
- Jaklien Vlasblom (Zonnepanelen op sportcomplexen, scholen en particuliere PV-bezitters)
- Pieter Ruigewaard (Greenchoice en Econnetic, overige activiteiten en relatie met bestuur)

4. Van het gas af is Duurzaam Wonen

Jaarverslag 2016 'Duurzaam Wonen'

Inleiding

Wie weet wat energieneutraal wonen in 2035 betekent? De 22.000 huishoudens in onze gemeente maken dan geen gebruik meer van fossiel gas voor de verwarming of fossiel opgewekte elektriciteit. De 22.000 huishoudens zijn dan overgeschakeld op energie uit duurzame bronnen. Als gemiddeld 75% van ons huishoudelijk energiegebruik opgaat aan gasverwarming, wat staat ons dan te doen om dit te veranderen in elektrisch verwarmen? Hoe organiseren we dit en zorgen we ervoor dat we daar nu al de vruchten van kunnen plukken? In 2016 waren we actief met de volgende activiteiten.

Energie besparen

Op evenementen in de dorpen van onze gemeente waren we aanwezig met een Hé-kraam waar met belangstellenden opgewekte gesprekken gevoerd werden over duurzame energie thuis en hoe je hier simpel kosten op kan besparen en het comfort in huis kan verhogen.

CV-optimalisatie

Zonder het te weten worden CV-installaties ingeregeld met de standaard fabrieksinstellingen. Immers we kopen een nieuwe CV-ketel tegen de laagst mogelijk kosten en zo wordt die dan standaard geïnstalleerd. Werkt die dan voor uw huishouden optimaal? In 80% van de gevallen niet. Dat kost u 150-300 euro meer per jaar dan nodig. Maar ook wordt uw huis niet optimaal verwarmd. Doordat de ketel dus harder werkt dan nodig, slijt hij ook meer dan nodig.

Door een optimale afstelling van de ketel en radiatoren:

- stookt de ketel zuiniger
- is er minder kans op storingen
- verbetert het comfort en de veiligheid
- gaat de ketel langer mee

De werkgroep is in samenwerking met het UNETO-VNI keurmerk OK-CV (uw APK voor het CV-systeem -www.ok-cv.nl), Natuur en Milieu Utrecht (NMU, www.nmu.nl) en andere lokale initiatieven in onze regio in 2014 een project gestart. Hiervoor hebben wij een startbijeenkomst voor onze gemeente georganiseerd in het bijzijn van de wethouder Nijhof. Ook waren hier de installateurs bij aanwezig. Inmiddels hebben 2 installateurs de certificaten voor OK-CV werkzaamheden in 2016 binnen. Dit zijn: Installatiebedrijf Heuvelland (Leersum), Hendrikse Leersum; onderdeel van Hermsen Installatiegroep; Breman Service Zeist B.V. (Maarn).

Cursus Duurzaam Wonen

"Het beste energieadvies? Dat maak je zelf!" Onder dat motto heeft HÉ een cursus georganiseerd geleid door Felix van Gemen. De basis is zijn ervaringen met het bouwen van een energie neutrale en comfortabele woning. Wat Felix daarbij heeft geleerd, heeft hij verwerkt in een cursus. Die helpt je in 3

avonden bij het maken van een plan voor je eigen woning, bestaand of nieuwbouw, waarin je specifieke woonwensen worden ingepast in een pakket van maatregelen die leiden tot een gezonde, comfortabele woning met lagere woonlasten. Op basis van dit plan kun je direct offertes aanvragen. Bij deze eerste versie waren 9 mensen aanwezig. Het succes van deze eerste is groot en zal de basis zijn voor vervolgstappen, zowel voor deze groep van 9 om verder te gaan in een vervolg.

Masterclasses Duurzaam Wonen

Met vragen als:

- Wil je leren welke concrete stappen je kunt nemen om je woning comfortabeler te maken en de maandlasten te verlagen?
- Hoe kun je elektrisch rijden voor 100 euro per maand?
- Hoe kun je investeren in een lokaal zonnepanelenproject?

heeft HÉ op 29 oktober het eerste werkatelier / masterclass georganiseerd.

Na 4 korte introducties door deskundige vrijwilligers van onze coöperatie waren er gesprekstafels waar volop gelegenheid was om vragen te stellen en ideeën uit te wisselen over:

1. De route naar duurzaam wonen, concrete stappen die je kunt nemen
2. 10 punten om volledig duurzaam te worden op alle fronten
3. Elektrisch rijden voor 100 euro per maand!
4. Deelnemen in een zonne-energie project

Het was een bijzonder geslaagde en leerzame avond met een mooie opkomst van 20 mensen wat in 2017 zijn vervolg krijgt. Iedereen die dat wil bieden we aan dit voor de school, sportclub kerk, wijkvereniging of buurtcollectief of wat dan ook te organiseren.

Jaarplan 2017 'Duurzaam Wonen'

De werkgroep Duurzaam Wonen heeft een aantal doelstellingen geformuleerd voor 2017 die hieronder in volgorde van prioriteit worden weergegeven. De prioriteit is bepalend voor de inzet van de capaciteit van de werkgroep. Bij iedere doelstelling is aangegeven wie het aanspreekpunt is vanuit de werkgroep.

Activiteitenplan 2017

In 2017 ontwikkelt de werkgroep Duurzaam Wonen activiteiten op drie vlakken: de optimalisatie van CV-installaties (OK-CV), Duurzaam Wonen 2035, energie van jongeren, een duurzame HÉ-route door de gemeente en de master-class Duurzaam Wonen.

1. CV optimalisatie project OK-CV:

Zonder het te weten is in 80% van de gevallen de CV-installatie niet optimaal ingeregeld. Dat kost een gemiddeld huishouden 150-300 euro per jaar. Maar ook wordt het huis niet optimaal verwarmd. Doordat de ketel dus harder werkt dan nodig, slijt hij ook meer dan nodig.

Door een optimale afstelling van de ketel en radiatoren:

- stookt de ketel zuiniger
- is er minder kans op storingen
- verbetert het comfort en de veiligheid
- gaat de ketel langer mee
- wordt er minder CO₂ uitgestoten

De OK-CV (APK voor CV installaties) campagne is op 9 oktober 2015 van start gegaan met de eerste keuring in de woning van wethouder Hans Nijhof. Tijdens deze startbijeenkomst hebben 4 installateurs aangegeven zich te gaan certificeren om de OK-CV keuringen te mogen gaan uitvoeren.

In 2017 wordt een verder vervolg gegeven aan samenwerking met de gecertificeerde installateurs en de gemeente een werkplan gemaakt voor het verder uitrollen van OK-CV voor alle huishoudens in onze gemeente. In de zomer zal met het najaar voor de deur met meer gecertificeerde installateurs de tweede helft van de OK-CV campagne worden gerealiseerd. Doel is om tenminste alle HÉ leden een OK-CV keuring te laten uitvoeren.

2. Duurzaam Wonen 2035 – vakkundig advies

Met het concept plan dat in 2015 is opgesteld als basis en de ervaringen van afgelopen jaar zal de werkgroep in 2017 een aangepast werkplan maken voor een doelgroep gerichte aanpak. We gaan aan de slag met huizen en hun bewoners en [geselecteerde vakkundige adviseurs](#).

We mobiliseren bewoners en gaan samen met adviseurs aan de slag. We zorgen dat bewoners gebruikmakend van de gemeentelijke subsidie goede adviezen krijgen en samen met de buurtgenoten aan de slag kunnen met maatregelen die het energieverbruik verlagen, het comfort verbeteren zodat de woning uiteindelijk geen fossiele energie meer nodig heeft.

Zoek je inspiratie? Een HÉ-vrijwilliger maakte in 2016 zijn [monumentale woning, naast de Andrieskerk in Amerongen energiezuinig en gasvrij](#).

3. Duurzame HÉ-route door gemeente

We dragen als HÉ bij aan een brede bekendheid en een verdere uitdieping van de “De Duurzame Huizen Route” van de gemeente. Zie www.duurzamehuizenroute.nl/heuvelrug. We breiden de route uit met Storytellers over hun WHY, HOW en WHAT. We gaan, samen met de werkgroep communicatie, op zoek naar inspirerende story’s, liefst met bijbehorende filmpjes. You-tubefilmpjes worden ook via de HÉ-site ontsloten.

4. Energie van jongeren

Het Revis Lyceum in Doorn is bezig met een nieuw gebouw. Als het allemaal loopt volgens plan, zal dat gebouw in hoge mate duurzaam zijn o.a. door de toepassing van zonne-energie. Heuvelrug Energie heeft de school hierbij geholpen en geadviseerd. Een volgende stap voor de school is om duurzaamheid en milieubewustzijn ook in het onderwijs een structurele plek te geven: in het curriculum van de vakken en in speciale projecten met leerlingen. Ook daarover gaat HÉ nu met de school in gesprek. Doelen daarvan kunnen zijn:

- een leefbare planeet voor onze kinderen achter te laten,
- de ideeën van jongeren mee te nemen in onze activiteiten en hen erbij te betrekken,
- via de leerlingen hun ouders te beïnvloeden,
- vrijwilligers voor HÉ te werven.

5. Masterclasses Duurzaam Wonen

In 2017 zullen meerdere masterclasses gehouden gaan worden. Hiervoor zullen in eerste instantie verenigingen en netwerken van de HÉ leden gebruikt gaan worden om deze bij deze verenigingen te organiseren. Tijdens de organisatie kunnen max. 5 onderwerpen gekozen worden waarover dan een pitch van 10 minuten gegeven zal worden. Na afloop van de pitches worden debatafels neergezet waaraan kleine groepen met de pitchgever in gesprek kunnen gaan.

De mogelijke onderwerpen zijn:

- CV-OK
- Warmtepomp ISDE
- Greenchoice
- Lid – Heuvelrug Energie
- Cursus Beste energieadvies geef je zelf
- Duurzame huizen route
- Electrisch rijden
- Mogelijkheden voor isolatie en subsidie (100 mln.)
- Slimme meter en/of slimme thermostaat
- Mogelijkheden voor isolatie en subsidie (100 mln.)
- Slimme meter en/of slimme thermostaat
- Zonnepanelen en mogelijkheden voor lease (bijvoorbeeld van Kieszon)
- Organiseren van een [Energy party?](#)
- Eigen invulling op verzoek / bijvoorbeeld mooi voorbeeld

Wie doet wat?

De werkgroep 'Duurzaam Wonen' bestaat uit de volgende HE-vrijwilligers:

- Theo Land
- Frits Westendorp
- Lennart van der Burg
- Pieter Hogenbirk
- Rineke Hakkens

5. Elektrisch rijden

Elektrisch vervoer is sterk in ontwikkeling. De nieuwste generatie elektrische auto's kost rond de 30.000 Euro en heeft een actieradius van circa 300 km op een volle accu. Daarnaast verschijnen op steeds meer plaatsen laadpalen, zowel langs de snelweg als bij publieke gebouwen en in wijken. Zo wordt er hard gewerkt aan het slechten van de drie belangrijkste belemmeringen voor elektrisch rijden: de aanschafkosten, het bereik en de infrastructuur. Met een duurzame stroombron als zonnepanelen en nul uitstoot van schadelijke stoffen levert de elektrische auto een belangrijke bijdrage aan klimaat- en milieudoelen.

Volgens het CBS rijden er medio 2016 in onze gemeente ruim 25.000 personenauto's rond, waarvan 185 met hybride aandrijving en 48 (0,2%) met volledig elektrische aandrijving. En zijn er 56 (semi-)publieke laadpunten op laadpalen.

Voldoende redenen voor Heuvelrug Energie om in samenwerking met de gemeente Utrechtse Heuvelrug en een aantal andere partijen actieve dienstverlening te ontwikkelen gericht op het stimuleren van elektrisch rijden:

- Met elektrisch autodelen: een elektrische auto met slimme laadpaal delen met maximaal 6 mensen in je buurt.
- Met meer laadpalen in je directe omgeving en publieke gebouwen.

Elektrische deelauto

"Als je tweede auto aan vervanging toe is, dan is het de moeite waard om de elektrische deelauto te overwegen", zegt HÉ-bestuurslid Peter Haring uit Driebergen. "Je kunt dan nagaan of je een elektrische auto kunt delen met mensen uit je eigen buurt." "Ik ben sinds enige tijd in het bezit van een elektrische auto en ben enthousiast over het rijgedrag, energieverbruik en de minimale bijdrage aan de luchtvervuiling. Ik wil mijn enthousiasme graag op anderen overdragen."

"Zo heb ik al drie burens weten te interesseren voor de elektrische deelauto. Daarbij moet je er wel rekening mee houden dat iedereen zijn eigen tijdschaal heeft en dat beslissingen hierover erg afhankelijk zijn van wanneer de oude auto wordt afgedankt. Alle informatie over de elektrische deelauto staat uitermate goed uitgelegd op onze website."

Laadpalen

"De vraag die mij het meest wordt gesteld is: "En wat doe je nu als je accu leeg is?" Ik beantwoord deze vraag altijd met een wedervraag: "Wat doe jij als je ineens zonder benzine komt te staan?". Momenteel staan er zoveel laadpalen langs de snelwegen en bij openbare gebouwen (zie <https://www.oplaadpalen.nl/>) dat de kans om met een lege accu langs de kant van de weg te staan nihil is."

6. Energielevering: partnerovereenkomst met Greenchoice

Reeds 2 jaar geleden (december 2014) heeft HÉ met Greenchoice een partnerovereenkomst getekend. Dankzij deze overeenkomst kunnen HÉ-leden goed geprijsde, écht groene stroom uit Nederland en bosgecompenseerd gas afnemen met een extra korting van € 17,50 per jaar en gratis lidmaatschap van HÉ t.w.v. € 10,00. Daarnaast ontvangt HÉ van Greenchoice voor elk lid dat Greenchoice-klant is, een bescheiden jaarlijkse vergoeding. Een belangrijk langere termijn doel van deze overeenkomst is dat HÉ hiermee een partner heeft, die op verschillende manieren kan ondersteunen bij de lokale opwekprojecten. Daarnaast geeft de samenwerking een impuls aan het aantal gezamenlijke leden en klanten en daarmee op termijn aan een verdere verduurzaming van de Utrechtse Heuvelrug. Het eerste jaar (2015) stond vooral in het teken van inrichting van de samenwerking.

Afstemming doelen

De doelstellingen voor 2016 waren om de samenwerking te intensiveren en diverse acties te ontplooiën om het gemeenschappelijk aantal leden/klanten te verhogen (van 91 per 1 maart 2016 naar 191 eind 2016). Hiertoe heeft HÉ een plan van aanpak opgesteld en dat in maart met Greenchoice besproken en afgestemd.

Introductie bij Econnetic

Ter intensivering van de samenwerking heeft HÉ Greenchoice betrokken in de samenwerking met Econnetic. Dit project heeft als doel om op grote schaal en collectief zonneprojecten voor bedrijven op te zetten in Gemeente Utrechtse Heuvelrug (zie paragraaf 2.5).

Campagne Energievangers “Zelf opwekken kun je samen doen”

In mei en juni heeft HÉ actief deelgenomen aan de workshops met Greenchoice om te sparren hoe Greenchoice de coöperaties, waarmee zij samenwerkt, verder kan steunen. Hieruit ontstond het idee om een gezamenlijke campagne te starten: “Energievangers, zelf opwekken kun je samen doen”.

De doelstelling van deze campagne was om:

- groei te realiseren in het aantal leden, waardoor uiteindelijk meer duurzame initiatieven ontwikkeld kunnen worden;
- mensen meer bewust en enthousiast te maken voor de energiepotentie & opwekking in de buurt;
- concrete oproep aan mensen om zelf ‘Energievanger’ te worden door:
  - eigen project te starten (bijv. zonnepanelen op je eigen dak);
  - aan te sluiten bij bestaande coöperatie;
  - of eventueel zelf een coöperatie op te richten.

De campagne bestond uit een landelijke campagne en een regionale campagne. De landelijke campagne werd gedreven door Greenchoice. In de regionale campagnes namen de coöperaties het voortouw. De campagne liep vanaf september tot en met oktober. Alle campagne materialen (landelijk en regionaal)

werden door Greenchoice ter beschikking gesteld aan de coöperaties en ontwikkeld door marketing professionals in samenwerking met de coöperaties.

De landelijke campagne werd gevoerd met o.a.: persberichten, reclame in landelijke dagbladen, op de radio, internet banners en reclames en mailingen aan alle Greenchoice klanten. HÉ stelde een vrijwilliger als campagneleider aan die het plan van aanpak ontwikkelde met het bestuur en de overige actieve vrijwilligers van HÉ.

De volgende activiteiten zijn ondernomen door HÉ om de regionale campagne in de Gemeente Utrechtse Heuvelrug vorm te geven:

- Bericht start campagne op social media: HÉ site, facebook & twitter;
- E-Dm aan leden over start campagne, oproep tot deelname (diverse mailingen uitgevoerd)

Event 1: persevent, formele opening zonne-installatie SSDW (vr 23 sept.):

- Toespraak & opening door voorzitters en wethouder Gemeente Utrechtse Heuvelrug.
- Onthulling bord donateurs & logo deelnemende bedrijven waaronder HÉ en Greenchoice.
- Borrel voor donateurs & betrokkenen.
- Uitnodiging en aanwezigheid lokale pers De Kaap/Stichtse Courant en Radio 90FM was aanwezig.
- Ingebruikname opgewekt vermogen op narrowcasting displays.
- Advertenties zijn geplaatst in de lokale pers.
- Posters zijn ophangen met stapeltje flyers op strategische punten dorpskernen.
- Publicatie opening SSDW en HÉ campagne.
- Persbericht lokale campagne is verstuurd aan lokale pers.
- Campagne vlaggen werden gehesen bij Sportcentrum de Woerd in Driebergen en Ouders van Waarde in Leersum en gedurende de campagne periode.

Event 2: wervingscampagne dorpskernen (za 1 oktober) van Amerongen, Driebergen-Rijsenburg, Doorn, Leersum, Maarn.

- Flyer distributie in selectieve brievenbussen: +/- 800 flyers in Maarn, Amerongen en Driebergen.
- Interview HÉ voorzitter & artikel in AD Utrecht over campagne.

Event 3: Werkatelier met borrel (wo 26 oktober):

- Alle geïnteresseerden uit wervingscampagne ontvingen uitnodiging, tevens alle bestaande HÉ leden.
- Programma: De route naar duurzaam wonen, concrete stappen die je kunt nemen, 10 punten om volledig duurzaam te worden op alle fronten, elektrisch rijden voor 100 euro per maand, deelnemen in een zonne-energie project.
- Met 15 geïnteresseerden onder genot van koffie/thee werken aan concrete verduurzamingspunten afgesloten met een borrel, geslaagde avond.

HÉ heeft een zeer forse inspanning gedaan in uren en een bescheiden investering in financiële middelen om de regionale campagne serieus vorm te geven. Al deze acties hebben geleid tot zeer veel publiciteit in de lokale media en mensen geïnformeerd en geïnspireerd over de mogelijkheden tot het zelf opwekken individueel of aan te sluiten bij een coöperatie. De bijdrage aan het aantal nieuwe leden voor HÉ was helaas bescheiden en blijft in totaal rond de 160 hangen, evenals het aantal gemeenschappelijke leden/klanten met Greenchoice van rond de 90.

Nieuwsbode Heuvelrug (Persgroep) voorpagina 5 okt 2016 Oplage 17.656

1 tot de arbeidsmarkt hakelen. Ook gaat er : geld naar onderwijs-vesting.

de hertsvakantie naar het Vakantietees met Verhalen georganiseerd. Vier ochtenden, van dinsdag 18 tot en met vrijdagmorgen 21 oktober, kun je aanschuiven bij dit feest. Het thema is 'Aan tafel!'. Ingrediënten zijn zingen, gezelligheid, poppenspel, knutselen, een Bijbelverhaal, spelletjes en samen eten. De feestlocatie is de Ontmoetingskapel aan de Kapelweg in Maarn.

ne

at: allerlei informatie, pluchen leeuw -van- de musical The Lion en een miniatuur touw met erop de tekst: tementenXpress/Tri-Tours.

zijn binnen 4 dagen zo- de leeuw als het busje reed!

team van vrijwilligers ijpt er helemaal niks in hoopt dat degene die ovengenoemde spullen ongeluk" heeft meege- en ze alsnog terug wil gen naar het Cultuur- in Doorn.

'Samen energie opwekken'

UTRECHTSE HEUVELRUG - Zelf energie opwekken. Dat kun je ook samen doen. Met de campagne 'Utrechtse Heuvelrug barst van de energie' die in september is gestart, laat Heuvelrug Energie zien dat dit steeds makkelijker wordt. Als lid van een coöperatie investeer je in of doe je actief mee aan opwekking in je buurt. Neem je energie af als klant van partner Greenchoice, dan krijg je lokaal opgewekte energie van zonnepanelen en windmolens van de aangesloten coöperaties. Bijdragen aan een duurzame buurt kan via de website energievangers.nl In de gemeente Utrechtse Heuvelrug alleen al is genoeg ruimte beschikbaar om 30.839 huishoudens van zonnestroom te voorzien. Denk aan daken van huizen, scholen, sportclubs of braakliggende terreinen. De zonne-installaties van bijvoorbeeld sportcentrum De Woerd en tennisvereniging Manger Cats zijn daar een mooi voorbeeld van.

Heuvelrug Energie (HE) is de energiecoöperatie in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. HE werkt samen met haar vrijwilligers en partners aan lokale energieopwekking. Door lid te worden van Heuvelrug Energie werk je mee aan het totstandkomen van lokale projecten. HE werkt samen met Greenchoice. Via deze duurzame energieleverancier kun je echt groene stroom uit lokale zon- en windprojecten van de aangesloten coöperaties afnemen. Daarnaast levert Greenchoice bio-gecompenseerd gas. Op www.heuvelrugenergie.nl vind je meer informatie.

Frisse sta Seniores

UTRECHTSE HEUVELRUG Senior fris start maar daarvoor nodig lende ouderen ben om actief i leving mee te én vrijwilligers len helpen om tie van iets nie te nemen. Op de startbijje Heuvelrug Sei men diverse ni ter sprake. Nu i kracht. In Maas initiatiefnemer bekijken of er i

7. Communicatie en marketing

Jaarverslag 2016 Communicatie en marketing

In het najaar van 2016 heeft HE meerdere malen gebruik gemaakt van de lokale pers om de aandacht te vestigen op campagnes en activiteiten, zoals de Energievangers campagne in samenwerking met Greenchoice (zie hoofdstuk 6).

Extra aandacht is besteed aan het benaderen van de pers rond de officiële ingebruikname van de 146 zonnepanelen op het dak van het clubgebouw van het clubhuis bij FC Driebergen. Dit resulteerde in artikelen in de Utrecht-editie van het Algemeen Dagblad en De Kaap/Stichtse Courant.

Dankzij een goede samenwerking met de gemeente is op de pagina met gemeentenieuws in nieuwsblad De Kaap enkele malen ruimte geboden voor HE-activiteiten als de Cursus Duurzaam en Comfortabel Wonen

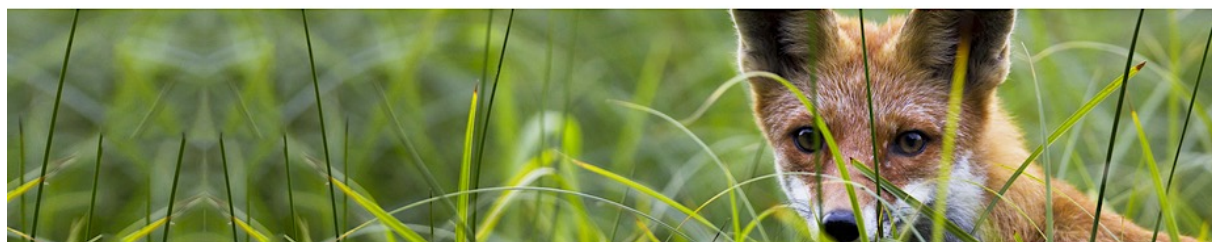
Website, nieuwsbrief en sociale media

De vorig jaar aangekondigde aanpassing van de website met een meer productgerichte vormgeving is in 2016 doorgezet. De vernieuwde website is in het voorjaar van 2016 online gegaan. Er is nu informatie te vinden over:

- Groene energie kopen;
- Zelf groene energie opwekken, individueel dan wel collectief;
- Energiezuinig wonen, met onder meer informatie over de energie-ambassadeurs, de OK-CV keuring en vakkundig energie-advies;
- Elektrisch rijden, inclusief de elektrische deelauto;
- Zonnepanelen voor sportverenigingen en bedrijven;
- Het lidmaatschap van HE.

Onafhankelijk energieloket
voor en door bewoners van de Utrechtse Heuvelrug

Home | Onze diensten | Over Hé | Nieuws | Contact

In 2016 is er 4 maal een nieuwsbrief verschenen, die elektronisch naar leden en belangstellenden, in totaal 370 mensen, wordt verstuurd. De onderwerpen liepen uiteen van diverse activiteiten op het gebied van elektrisch rijden en de aankondiging van de cursus Duurzaam en Comfortabel Wonen, tot een interview met de initiatiefneemster van een zonnepaneleninstallatie op het dak van een VVE in Driebergen.

Daarnaast hebben we de nieuwsbriefabonnees diverse aankondigingen verstuurd voor activiteiten van derden, zoals de werkconferentie Utrechtse Heuvelrug duurzaam en klimaatneutraal. Ook via twitter en facebook worden geïnteresseerden op de hoogte gehouden van nieuws en wetenswaardigheden.

Jaarplan 2017 Communicatie & Ledenwerving

De werkgroep Communicatie & Ledenwerving vervult drie taken:

1. Communicatie: het continu verstrekken van informatie over missie, doelstellingen, activiteiten, producten/diensten, en werkwijze van HÉ.
2. Ledenwerving: ervoor zorgen dat nieuwe leden worden geworven en dat bestaande leden zich optimaal thuis (blijven!) voelen en participeren.
3. Ondersteunend: het positioneren en positief 'laden' van (het merk) Heuvelrug Energie en het vergroten van de naamsbekendheid binnen de gemeente.

De werkgroep Communicatie & Ledenwerving ondersteunt de HÉ-werkgroepen 'Duurzaam Wonen' en 'Opwekking' bij het promoten van activiteiten, producten en diensten.

Activiteitenplan 2017

De werkgroep communicatie voert in 2017 de volgende taken uit:

1. **Energielevering:** herhaaldelijk en via diverse kanalen brengen we ons energieleveringsaanbod met Greenchoice onder de aandacht.
2. **Ledenwerving:** de ambitie is het ledental uit te breiden naar 250. We doen dat o.a. door wervingsacties te koppelen aan concrete producten/diensten.
3. Voor werving van nieuwe leden/Greenchoiceklanten wordt een apart plan opgesteld dat is gebaseerd op van gerichte mailing acties, netwerkmarketing, verspreiding via wijkverenigingen en dorpsnetwerken, keukentafelgesprekken, flyeracties (winkelstraat, sportverenigingen), postcoderoosprojecten en berichtgeving in lokale media.
4. **HÉ-website:** we passen de website voortdurend aan op actuele ontwikkelingen en nieuwe diensten.
5. **Overige activiteiten 2017:**
  - We brengen minimaal zes HÉ-nieuwsbrieven uit;
  - We organiseren, al dan niet in samenwerking met de energieambassadeurs, in de dorpen energiecafés voor lokale groepen. De inhoudelijke voorbereiding daarvan wordt gedaan door de werkgroepen opwekking en duurzaam wonen;
  - We versturen persberichten en organiseren interviews rond nieuwe projecten, producten of diensten;
  - We onderhouden een duurzame relatie met lokale media: De Kaap/Stichtse Courant, Nieuwsbode Heuvelrug, AD en radio 90FM;
  - We bouwen duurzame relaties op met en participeren in geselecteerde lokale netwerken van inwoners en bedrijven (fysiek en online).

Wie doet wat?

De werkgroep 'communicatie & ledenwerving' bestaat uit de volgende actieve HÉ-vrijwilligers:

- Huib de Vriend (algemene coördinatie, website, promotiemateriaal, nieuwsbrief, email: samen@heuvelrugenergie.nl)
- Peter Haring (ledenwerving)

8. Organisatie & Samenwerking

Organisatie

Drie werkgroepen

Om voorliggend plan in 2017 uit te voeren zijn er binnen HE drie werkgroepen van vrijwilligers. Vanuit elke werkgroep participeren twee leden in de HE-strategiegroep. Elke werkgroep bepaalt zijn eigen overlegfrequentie.

Strategiegroep

Binnen de strategiegroep worden zowel de inhoudelijke samenhang van alle plannen als (beoogde) resultaten besproken, en waar nodig bijgesteld. Ook is hier ruimte voor intervisie. De strategiegroep komt tweemaandelijks bij elkaar.

HÉ-bestuur

Het HÉ-bestuur focust op de bestuurlijke taken, waaronder het creëren van de noodzakelijke randvoorwaarden voor de uitvoering van voorliggend plan. Het HE-bestuur komt 4 maal per jaar bijeen.

HÉ Ledenraad & Algemene Leden Vergadering

Het HÉ-bestuur legt verantwoording af aan de Ledenraad en de Algemene Leden Vergadering (ALV). De leden bepalen uiteindelijk de koers van HÉ.

Figuur 2. HE-leden, werkgroepen, strategiegroep en bestuur

Partners & samenwerking

Veel activiteiten van HE hebben een verbindend karakter. Vanuit HE worden structurele relaties onderhouden en samengewerkt met:

- Woningcorporaties: Heuvelrug Wonen, Woningbouwvereniging Rhenam, Woningcorporatie Maarn.

- “Sociale knooppunten”: Scholen, sportverenigingen, serviceclubs (Rotary, Lions, Kiwani etc.), ondernemersverenigingen, wijkverenigingen, maatschappelijke instellingen.
- De gemeente Utrechtse Heuvelrug, waarmee we samen streven naar een energieneutrale gemeente in 2035. Samenwerking zoeken we onder meer op het gebied van dorpsgericht werken, woonvisie en maatwerk energieadvies. De rolverdeling bepalen we van-geval-tot-geval.
- Lokale bedrijven: HÉ onderhoudt een actief relatienetwerk met energie-gerelateerde bedrijven binnen de gemeente en in de directe omgeving. Hiermee stemmen we de vragen, wensen en ervaringen t.a.v. producten en diensten af. Denk hierbij aan installatiebedrijven, bouwbedrijven, onafhankelijke energieadviseurs, juridische en fiscale specialisten.
- Provincie Utrecht & Natuur en Milieufederatie Utrecht (NMU): Met deze organisaties overlegt HÉ hoe de wederzijdse plannen en acties elkaar kunnen versterken.
- Andere energie-coöperaties in de regio: We onderhouden structurele relaties met o.a. BENG! (De Bilt), EigenWijkse Energiecoöperatie (Wijk bij Duurstede), Spoorzon (Zeist). Eens per kwartaal, op vrijdagmiddag is er informeel overleg waarbij we recente ontwikkelingen en kennis en ervaring uitwisselen.
- Energiesprong: We stemmen ontwikkelingen af met dit platform, waarin wordt gewerkt aan innovatie, kennisuitwisseling en opschaling voor het verduurzamen in de bestaande bouw (huur- en koopwoningen). Waar mogelijk zetten we dit om in concrete lokale acties.
- Fondsen en potentiële financiers zoals Banken (Triodos, Rabobank UHR), Stichting DOEN en investeerders.

9. Financiën

Jaarrekening 2016

Inleiding

In 2016 is -net als in 2015- een klein verlies gemaakt. Omdat HÉ beschikt over een stevige financiële reserve afkomstig van de startsubsidie die de Rabobank in 2013 heeft verstrekt, is dit geen groot probleem. Het voorkomt ook dat over een winst vennootschapsbelasting moet worden betaald. Wel zijn wij met de Belastingdienst in overleg om het predicaat “organisatie zonder winstoogmerk” te krijgen, waardoor er geen vennootschapsbelasting meer betaald hoeft te worden.

De balans en winst- en verliesrekening zijn in financiële zin bescheiden. Dat klopt met de aard van HÉ als vrijwilligersorganisatie die geen grote financiële verplichtingen aangaat en naar verwachting in de toekomst ook niet zal aangaan.

De balans van HÉ per 31/12/2016 geeft een beeld van een financieel gezonde organisatie. Het aantal leden is flink gegroeid t.o.v. 2015. Het leeuwendeel daarvan komt voort uit de samenwerking met Greenchoice. Het verder ontwikkelen van dit partnership is voor de lokale energietransitie een kans om samen tot een grotere impact te komen.

Ook in 2017 zullen we volgens de begroting nog iets interen op de reserves. Daarmee hopen we onze doelen goed te kunnen verwezenlijken en meer leden te werven. Het streven is daarbij om zo snel mogelijk een exploitatie te realiseren die budgettair neutraal is.

Balans per 31-12-2016

ACTIVA	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016
	Euro	Euro	Euro
Vaste activa			
<u>Materiële vaste activa</u>			
Andere vaste bedrijfsmiddelen	1.410	810	1010
	1.410	810	1010
Vlottende activa			
<u>Vorderingen</u>			
Handelsdebiteuren	0	1210	428
Te vorderen omzetbelasting	134	122	149
Te vorderen VPB		98	PM
	134	1430	577
Liquide middelen	13.370	12329	13402
	13.370	12329	13402
Overlopende posten			14
	14.914	14569	15003
PASSIVA			
Eigen vermogen			
<u>Kapitaal</u>			
Algemene reserve	2.190	1.798	1344
	2.190	1.798	1344
Overige voorzieningen			
Overige voorzieningen	374	374	374
	374	374	374
Kortlopende schulden			
<u>Schulden aan leveranciers</u>			
Crediteuren binnenland	174	429	1353
Af te dragen omzetbelasting	0		
Af te dragen			
Vennootschapsbelasting	244		
Overige schulden, niet bestede			
subsdiegelden	11.932	11.968	11932
	12.350	12.397	13285
	14.914	14.569	15003

Toelichting op de balans

ACTIVA (bedragen in euro)	31-12-2014	31-12-2015	31-12-2016	
Andere vaste bedrijfsmiddelen				
60 Inventaris: website	2.800	2.800	3600	
61 Afschrijving inventaris	-1.390	-1.990	-2590	¹⁾
	1.410	810	1010	
Handelsdebiteuren				
1620 Te vorderen omzetbelasting	134	122	149	²⁾
1900 Nog te ontvangen bijdragen	0	1.210	428	³⁾
	134	1.332	577	
Liquide middelen				
1100 Rekening-courant bank	1.870	766	1284	
1110 Internetspaarrekening	11.500	11.563	12118	
	13.370	12.329	13402	
PASSIVA (bedragen in euro)				
Eigen vermogen				
1420 Algemene reserve	2.190	1.798	1344	⁴⁾
	2.190	1.798	1344	
Overige voorzieningen				
1310 Voorziening calamiteiten	374	374	374	⁵⁾
	374	374	374	
Crediteuren binnenland				
1500 Crediteuren	174	429	1353	⁶⁾
1620 Afdracht omzetbelasting				
	174	429	1353	
Overige schulden				
1964 Vooruit ontvangen omzet	0	35	0	
1968 Niet bestede subsidiegelden	11.933	11.933	11932	
	11.933	11.968	11932	
1) Jaarlijkse afschrijving op de website à €50/mnd				
2) 1602 Btw af te dragen hoog (verkopen)				
			-138,84	
1611 Btw te vorderen laag (inkopen)				
			6,86	
1612 Btw te vorderen hoog (inkopen)				
			686,16	
1620 Btw afdracht				
			-405,00	
Te vorderen BTW				
			149,18	
3) Te ontvangen donatie				
			25	
Te vorderen bijdrage Greenchoice				
	770	770	805	23 leden
Te betalen aan GC-leden				
			-403	
Te vorderen bijdrage tientjesleden				
	440	440	0	nihil
	1210	1210	428	
4) verschil = winst/verlies 2016				
5) Betrof PV-installaties				
6) te betalen rekening cursus				

Winst- en verliesrekening

	2014	2015	2016
Bedrijfsopbrengsten	Euro	Euro	Euro
Opbrengsten			
Netto-omzet	4.939	1733	3064
Inkoop prijs van de verkopen	-427	-385	0
	4.512	1348	3064
Kosten			
Afschrijvingen			
Andere vaste bedrijfsmiddelen, afschrijving	600	600	600
Bovenlokale activiteiten	67		
Evenementenkosten	1.618	451	396
Cursuskosten			1117
Verkoopkosten	50	50	155
Andere kosten	753	581	1053
	3.088	1683	3321
Overige kosten	205	154	197
	205	154	197
Resultaat voor belastingen	1.219	-490	-454
Vennootschapsbelasting	584 ¹⁾	-98 ²⁾	-91 ³⁾
Resultaat na belasting	635		

1) Vennootschapsbelasting 2013 + 2014

2) Vennootschapsbelasting 2015, als te ontvangen geboekt

3) PM te verrekenen VPB in winstgevendende jaren, niet als te ontvangen geboekt

Toelichting op de winst- en verliesrekening

	2014	2015	2016
Netto-omzet			
8004 tientjesleden & donaties ⁴⁾	845	735	895
8005 Ledengelden: via Greenchoice ⁵⁾		770	1453
8002 Verkopen hoog ⁶⁾	3927	164	661
8006 Ontvangen rente		63	55
	4772	1733	3064
Inkoopprijs van de verkopen			
7000 Inkopen nul	-427	-385	0
	-427	-385	0
Andere vaste bedrijfsmiddelen, afschrijving			
4960 Afschrijving inventaris ⁷⁾	600	600	600
	600	600	600
Bovenlokale activiteiten			
4111 Bovenlokale activiteiten	67	0	0
	67	0	0
Evenementenkosten			
4115 Evenementenkosten ⁸⁾	1618	451	396
4120 Cursuskosten ⁹⁾			1117
	1618	451	1513
Verkoopkosten			
4512 Contributies ¹⁰⁾	50	50	100
4590 algemene kosten ¹¹⁾			55
	50	50	155
Andere kosten			
4301 Promotiekosten ¹²⁾	592	436	991
4601 Bestuurskosten ¹³⁾	161	146	62
	753	581	1053
Overige kosten			
4505 Bankkosten/4507 kosten fiscus	205	154	197
	205	154	197
Totaal kosten	3293	1837	3518
Vennootschapsbelasting			
Vennootschapsbelasting 2013	340		
Vennootschapsbelasting 2014	244		
Vennootschapsbelasting 2015-2016 PM	0	98	PM
	584	98	0

4) 38 betalende leden	9) Cursus nul op de meter
5) Dit betreft 96 leden	10) Lidmaatschap ODE
6) Deelnemersbijdragen aan de cursus Nul op de meter	11) Bedankjes
7) Afschrijving op de website	12) Advertenties, kaartjes, website
8) Presentatie, flyeractie, werkatelier	13) Bloemen, afscheid

Begroting 2017

				werkelijk 2016	
Inkomsten					
1	Tientjesleden	50	€ 500	38	€ 895 **
2	Greenchoice leden	100	€ 1.750	96	€ 1.453
3	Donaties*	10	€ 175		
4	Rente		€ 50		€ 55
	Totaal inkomsten		€ 2.475		€ 2.403
Uitgaven					
5	Kosten Website***		€ 1.000		€ 600
6	Promotiekosten		€ 700		€ 991
7	Evenementskosten		€ 700		€ 396
8	Cursuskosten				€ 456
9	Contributies		€ 100		€ 100
10	Bestuurskosten		€ 150		€ 117
11	Bankkosten		€ 200		€ 197
	Totaal kosten		€ 2.850		€ 2.857
	Saldo		€ -375		€ 454-

* een deel van de Greenchoiceleden laten de korting van € 17,50 bij Hé. Dat zien we als donatie.

** ledenbijdragen 2015 en 2016 en donaties

*** Afschrijving website bedraagt € 500/jaar voor oorspronkelijke website + € 500/jaar voor aanpassingen

